

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๐/๒๕๖๕

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลแพ่ง ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ได้บัญญัติถึงเงื่อนไขที่จะตรากฎหมายจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพไว้ให้ชัดเจน กล่าวคือ ถ้าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญจะกำหนดได้แต่เฉพาะตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้โดยเฉพาะ มาตรานี้ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ ๔ ประการ คือ (๑) ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม (๒) ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ (๓) จะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ (๔) ต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย ส่วนมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ได้บัญญัติรับรองสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดกของบุคคล และขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และความเห็นของผู้เกี่ยวข้องพร้อมเอกสารประกอบความเห็นแล้วเห็นว่า การประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ การจำนองและการจำนำ กรณีจำนำเฉพาะสังหาริมทรัพย์เท่านั้นที่สามารถนำมาจำนำได้ และต้องส่งมอบสังหาริมทรัพย์ที่นำมาจำนำให้แก่ผู้รับจำนำ กรณีจำนองกฎหมายมิได้กำหนดให้ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่จำนองและผู้จำนองสามารถใช้สอยทรัพย์สินที่จำนองให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้จนกว่าจะมีการ

๒๐

บังคับจำหน่าย ด้วยข้อจำกัดของการจำหน่ายและการจำหน่ายจึงมีการตรากฎหมายเฉพาะขึ้น ๒ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อให้มีการจดทะเบียนเครื่องจักรไปจำหน่ายเป็นประกัน การชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐๓ (๔) และพระราชบัญญัติการจำหน่ายเรือ และบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อกำหนดวิธีการจำหน่ายเรือเดินทะเลเป็นการเฉพาะ แต่ก็ยังไม่สามารถ แก้ไขข้อจำกัดของการจำหน่ายและการจำหน่ายได้อย่างแท้จริง เนื่องจากยังมีทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ อีกเป็นจำนวนมากที่ผู้ประกอบการไม่สามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ไม่ต้อง ส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้แก่แหล่งทุนได้ เช่น สหกรณ์ทรัพย์ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการ ประกอบธุรกิจ สินค้าคงคลัง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญา ประกอบกับ การขยายตัวทางธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ง่ายขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้มีการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ไม่สามารถจำหน่ายหรือจำหน่ายได้ มาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สิน ที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับหลักประกัน และกำหนดให้มีระบบการบังคับหลักประกันที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน และเพื่อลดภาระ ของศาลและเจ้าพนักงานบังคับคดีในกระบวนการบังคับหลักประกัน กรณีจึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ข้อที่จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑ ไม่ได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิไว้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

เห็นว่า กรณีเป็นการโต้แย้งว่ากระบวนการตราพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ บัญญัติกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ มิได้ให้สิทธิโต้แย้งว่ากระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่จำต้องวินิจฉัยในส่วนนี้

ประเด็นที่สอง ข้อที่จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้ให้หลักประกันจะนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันไปจำหน่ายต่อไม่ได้ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในการใช้ทรัพย์สินของบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

๒๖

เห็นว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ให้หลักประกันมีสิทธิครอบครอง ใช้สอย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่ายโอน และจำนองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน รวมทั้งใช้เป็นหลักประกัน ใช้ในการผลิต นำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นใช้ไปสิ้นไป ในกรณีที่ครอบครองเพื่อการใช้สิ้นเปลือง และได้ดอกผลของทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ให้หลักประกันจะนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันตามพระราชบัญญัตินี้ไปจำนำเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ต่อไปไม่ได้ มิฉะนั้นการจำนำนั้นตกเป็นโมฆะ” การที่มาตรา ๒๒ กำหนดห้ามนำหลักประกันดังกล่าวไปจำนำต่อไปนั้น เนื่องจากการจำนำจะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้รับจำนำ เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวไม่อยู่ในความครอบครองของผู้จำนำ ผู้ให้หลักประกันซึ่งเป็นผู้จำนำจะไม่สามารถใช้ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันในการประกอบธุรกิจของตนได้ ทำให้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ต้องการให้ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันยังสามารถใช้ประกอบธุรกิจได้ต่อไป อีกทั้งการห้ามผู้ให้หลักประกันนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันดังกล่าวไปจำนำมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้ให้หลักประกันสามารถใช้ทรัพย์สินนั้นในการประกอบธุรกิจต่อไปได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจของผู้ให้หลักประกันเอง และจะมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ให้แก่ผู้รับหลักประกันด้วย ดังนั้น มาตรา ๒๒ วรรคสอง แม้เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินอยู่บ้างแต่ยังคงได้สัดส่วนระหว่างสิทธิในการใช้ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของผู้ให้หลักประกันกับสิทธิของผู้รับหลักประกันในการได้รับชำระหนี้หรือบังคับหลักประกันดังกล่าว ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบสิทธิในการถือครองทรัพย์สิน จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

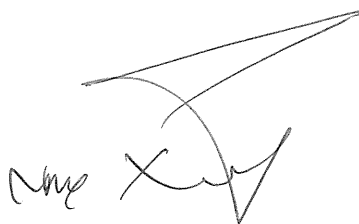
ประเด็นที่สาม ข้อที่จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘๑ ให้สิทธิผู้รับหลักประกันบังคับชำระหนี้ได้แม้หนี้ขาดอายุความ เป็นการจำกัดสิทธิในการต่อสู้คดี ซึ่งเป็นสิทธิที่ลูกหนี้ได้รับการคุ้มครองและรับรองไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และเป็นการจำกัดการใช้สิทธิของบุคคลตามกระบวนการยุติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

เห็นว่า มาตรา ๘๑ บัญญัติว่า “ผู้รับหลักประกันจะบังคับหลักประกันแม้เมื่อหนี้ที่ประกันนั้นขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจเกินกว่าห้าปีไม่ได้” ด้วยเหตุผลที่มาตรา ๘๑ บัญญัติให้สิทธิผู้รับหลักประกันบังคับหลักประกันได้แม้หนี้ที่ประกันขาดอายุความ เพราะสัญญาหลักประกันทางธุรกิจเป็นการนำทรัพย์สินมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้โดยไม่จำเป็น

ต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับหลักประกัน อันมีลักษณะเช่นเดียวกับการจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๔๕ จึงได้นำหลักการในเรื่องการจำนองมากำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ด้วย ในกรณีการจำนองยังคงบังคับจำนองได้อยู่แม้หนี้ที่เป็นประธานจะขาดอายุความ เนื่องจากเป็นอีกส่วนของการนำทรัพย์สินมาเป็นประกัน แต่เพื่อไม่ให้ผู้บังคับหลักประกันทิ้งเวลาให้เนิ่นนานไปมากจนดอกเบียของหนี้ที่ประกันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อันจะเป็นภาระแก่ทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกัน จึงกำหนดไม่ให้บังคับเอาดอกเบียค้างชำระเกินกว่าห้าปี ดังนั้น มาตรา ๘๑ จึงไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบสิทธิในการถือครองทรัพย์สิน ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(นายณนทล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ